

della muutosta tekevää toimeksi muutos tuolla meillä niin tärkeäksi käyneellä toimimisallalla tapahtuisi silminnähtävästi. Mutta jos vuodesta vuoteen märehditään työväennäytelmien puutetta ja olevien työväen näytelmien kehnoutta, saamme vielä vuosikymmeniä kulkea vanhaa latua: **näytellä sosia-**

listiasastojemme näyttämöiltä yhdeksän porvarillista kappaletta yhtä työväen näytelmää kohti. Työväen näytelmiä tulee lisää ja ne paranevat sitä mukaa kuin niitä esitetään. Koko näyttelemiskysymyksemme on vain enempi järjestämiskysymys kuin voittamattomien vaikeuksien kysymys.

Kansallisuuskysymys Suomen työväen kokemuksissa

Saattaa kuulua kummalliselta, mutta totta on, että kansallisuuskysymys herätti hyvin vähän mielenkiintoa Suomen vanhan sosialidemokratian keskuudessa. Maassa oli kyllä kielikysymys: nousevan suomalaisen porvaris- ja maanviljelijäluokan taistelu suomenkielen oikeuksien puolesta ruotsalaista aatteis-, suurporvaris- ja virkavaltaa vastaan. Mutta työväenliikkeen kääntytessä luokkatietoiseksi, n. 25 vuotta sitten, oli tämä kysymys jo pääasiassa ratkaistu tai juuri ratkeamassa suomenkielen päästessä tasa-arvoon — ei siis vielä suhteellisiinkaan oikeuksiinsa. Työväenliikkeessä asetettiin ruotsinkieliseen työväestöön nähden, missä sitä oli (Helsingissä, Turussa, Vaasassa y.m.) veljelliselle kannalle ja hankusta tuotti vain se, että osa ruotsinkielisistä työläisistä osotti kansallisuutta esiintymistä, ehkä pääasiassa siksi, että oli suosituisia ja pikkuporvarillisissa toiminna (vahtimestareina, rauta- ja raitiotieläisinä y. m.). Eduskuntaudistus vuonna 1906 asetti ruotsalaiset suhteelliselle paikalleen (18 edustajapaikoista), sen sijaan että heillä ennen oli ollut 2 säätyä (aateli ja porvaristo) 2 vastaan (papisto ja talonpojat), mutta taloudellisesti säilyi ruotsinkielisen suurporvariston ja tilanherrain valta varsin suurena, ollen ehkä nykyisin tasalla suomalaisen nousukasporvariston ja suurtalonpoikain vallan kanssa. Yliopistossa ja kouluallalla on ruotsinkielinen intelligenssi pitänyt sitkeästi puoliaan.

— Entä venäjänkieli? Se oli Suomessa pelkkä "tashkenttien" kieli, Bobrikovien pakolla opettama, ja osasivat sitä vain Venäjän väessä palvelleet upseerit, jotkut liikemiehet, virkakiipeilijät, ("maankavaltajat") ja kielenopettajat. Oppilaat unohtivat sen pian. Venäläiseen kulttuuriin tutustuttiin kuitenkin runsaan käännöskirjallisuuden kautta. Harvalukuinen venäjänkielinen liikemiesväestö (Helsingissä, Viipurissa) oli suhteellisen hyvissä väleissä väestön kanssa. Venäläistä työväkeä oli vähän; sillä pari poliisin silmällä pitämää järjestöä suomalaisten yhteydessä. — Sotaväki upseereineen oli jotenkin eristetyssä valtausarmeijan asemassa. Juutalaiset, joita on pieni määrä (Viipurissa, Helsingissä, Turussa) olivat oikeudettomat. Vanhojen vaatteiden kauppa-oikeuden turvin kehittivät ne viime vuosina nopeasti nousseen konfektioihin hikipajoineen, rikastuivat sodanaikana ja alkoivat siirtyä osakekeinoittelun alalle, herättäen asianmukaista liikekateutta heikommissa kilpailijoissaan. Vanhasuomalaisten yritykset lietsoa antisemitismia eivät herättäneet mitään kansanliikkeen tapaista vastakaikua. Työväki vaati, varsinkin vuonna 1905—1906, juutalaisille täysyä kansalaisoikeuksia, mutta taantumus lykkäsi asian vallankumoukseen asti.

— Mutta suhde Venäjään, eikä se ollut kansallisuuskysymys?

Ei. Sellaisena ei sitä kukaan Suomessa käsittänyt. Se oli valtiollinen

kysymys. Tsarismin valtiokaappaus-hankkeita vastaan (murtaa Suomen perustuslaillinen erikoisasema "valtakunnanlainsäädännöllä", ensin tsarin ukaasilla 1899, sitten Stolypinin lallia duuman avulla vuonna 1910) oli koko Suomen kansa puolustuskannalla eikä eduskunnassa ollut yhtään ainoata sen separatistisin vastustajaa. Suomi ei lähettänyt edustajia Duumaan. Kerrotaan kuitenkin suurporvarispiireissä alkaneen pyrkimyksen etsiä "modus vivendiä", niin että tunnustettaisiin valtakunnanlainsäädäntö (jonka puoltajia kadeteistakin tuli sodan aikana!) ja palkaksi saataisiin kotimainen hallitus "omiin käsiin", s. o. suurporvaristolle, pois koko- tai puolivenäiläisiltä "sapeleilta". Tämä pyrkimys jatkui vielä sodan aikanakin, sotateollisuuden voittojen vaikutuksesta, huolimatta siitä, että intelligenssi etsi jo kosketuskohtia Saksaan, lähettämällä nuorisoa sinne jääkärikouluun.

Maaliskuun vallankumous herätti Suomessa varsin kärjistyneenä erään kansallisen kysymyksen. Sen muodosti Venäjän sotaväki, jota oli suuret määrät maassa. Sodan aikana ei sitä vastaan esiintynyt suurempia valituksia muulla kuin — sukupuolikysymyksen alalla, mutta vallankumous teki siltä äkkiä yhteiskunnallisen tekijän, jopa ensiluokkaisenkin. Upseerimurhat Helsingissä kauhistuttivat Suomen porvaristoa, sotilaiden esiintyminen lakkotapa-uksissakin, työväenvaatimusten painostajana raivostutti sitä ja jotkut ilmenneet kurittomuustapaukset kelpasivat agitatsionalistiseksi pikkuporvarien ja talonpoikain keskuudessa "ryssiä vastaan". "Palokuntien", suojeluskuntien perustaminen sai fästä virikettä. Ja sikäli kuin työväestö alkoi veljestyä venäläisten kanssa ja esittää yhä "ryhkeämpiä" vaatimuksia, kääntyi suojeluskuntien huomio siihenkin. Varsinkin punakaartien ("järjestykskaartien") perustaminen, kesästä 1917 alkaen, kärjisti suhteita.

Suomen kysymys tuli vallankumouksen ensi päivästä asti yhdeksi Venäjän vallankumouksen mitä merkittävimmäksi ongelmaksi. Väliaikainen Hallitus kyllä (Gutskovin ja Godnovin ääniä vastaan) palautti "status que ante

Bobrikov", mutta kun se samalla väitti itselleen kuuluvan tsarin personaliset monarkioikeudet Suomen suuriruhtinaana, syntyi konflikti. "Lojaalinen" porvaristo, luokkaetunsa nimessä, hyväksyi väliaikaisen hallituksen vallan, mutta separatistit (aktivistit) väittivät hallitsijaoikeuksien (vanhan ruotsinkalaisen v:n 1772 hallitusmuodon mukaan, hallitsijasuvun poistuttua) siirtyneen Suomen eduskunnalle. Tähän tulkintaan oli sos.-dem. enemmistö halukas yhtymään, mutta koettiin opportunitteettisyistä esilintyä varovaisesti. Vaadittiin niitä oikeuksia Suomen eduskunnalle vain sisäisiin asioihin nähden, jättäen vielä ulko- ja sota-asiat Venäjän valtiovallalle. Kesäkuun puoluekokouksessa sos.-dem. puolue ilmaisi myös rauhanteon yhteydessä vaadittavaksi Suomen täyttä itsenäisyyttä. — Perustavan Kokouksen auktoriteettia ei Suomea sitovaksi tunnustettu. Venäjän puolueista vain bolshevikit hyväksyivät Suomen kansalliset ja kansanvaltaiset vaatimukset; mutta ensimmäisessä Neuvostokongressissa saatiin sentään aikaan päätöslauselma, joka tunnusti Suomen kansan itsensä määräämisoikeuden ja vaati heti myönnettäväksi siihen, että hallitusvalta, paitsi ulko- ja sota-asioissa, siirtyisi Suomen eduskunnalle. Tähän nojautuen julistikin Suomen eduskunta — heinäkuunpäivinä — samansisältöisen n.s. valtalain, menshevikkien lähetystön varotuksista huolimatta. Seuraus oli, että Kerenski hajoitti asevoimalla eduskunnan. Opetus: Venäjän "vallankumouksellinen demokratia" paljastui imperialistisen porvariston apuriksi ja Suomen porvaristo kavalsi "kansallisen" asian, kun tämä ilmeni työväestön parlamenttaarisenaikin valtana, tunnustaen Kerenskin hallituksen "Suomen korkeimman valtiovallan haltijaksi".

Mutta — huomatkas! — Lokakuun vallankumouksen jälkeen — jota ennen vaalessa Suomen porvaristo oli saanut eduskuntaenemmistön — ei se tunnustanut Kansankomissaarien Neuvostoa "Suomen korkeimman valtiovallan haltijaksi", vaan julisti sen Svinhufvudin johtama hallitus sekä eduskunta Suomen itsenäiseksi. Ja Suomen sosialidemokraatit hankkivat sille Neu-

vostovallan tunnustuksen. Työväen suuret joukot katsoivat tätä kysymystä verrattain välinpitämättöminä; niiden mieltä kiinnitti elintarvekysymys ja suojeluskuntien (lahtarien) varustautuminen. Kieltäytymällä ottamasta valtaa Marraskuun suurlakossa menetti sos.-dem. puolue suuren osan auktoritettiin. *)

Tuntien takanaan Saksan imperialismin ja aseistuvain valkokaartiensa turvan, sekä rakentaen talonpoikain venäläisvihaan alkoi Suomen porvaristo esiintyä röyhkeästi. Se esitti useita ultimaattumeja Venäjän sotaväelle poistua maasta ja lähetti siitä salaisia valituskirjeitä uikomaille. Sillä, ja punakaarti-
laisten väkivallanteoilla marraskuun loppuun yhteydessä, estettiin talonpoikain vasemmistoa solmiamasta blokkia sosialistien oikeiston kanssa — jolla parlamentaariset sosialidemokraatit (miltei koko eduskuntaryhmä) toivoivat vältettävän yhä uhkaavamman kriisin. Puolue kyllä antoi lausuntonsa, ettei se vaadi Venäjän sotaväen maasta poistamista, ja allekirjoittanut sai porvarit niskaansa selittämällä eduskunnassa, että Venäjän sotaväki Suomessa turvaa vallankumouksen pääkaupunkia Saksan imperialismia vastaan. Jälkeenpäin kuulin, että eduskuntaryhmän oikeistolaisainekset eivät tätä lausuntoa hyväksyneet ja puolueehdissä alkoi näkyä lausuntoja, joissa varotettiin turvautumasta ”vieräaseen apuun”, jopa eräs kirjoittaja puolusti sitä kantaa sofistisesti Karl Liebknechtin lauseella, että ”kunkin maan työväen on itsensä selvitävä omasta porvaristostaan!”

Tällaista kantaa ei kuitenkaan voitu yleisemmin esittää, sillä proletariaatti luotti venäläiseen sotaväkeen parhaana turvanaan uhkaavia valkokaarteja vastaan (omaa sotaväkeä ei Suomessa ollut sitten v:n 1902). Tästä aiheutui osittaista pettymystä, kun suuri osa tätä vanhaa armeijaa sitten, kansallissodan sytyttyä, osottautui rappeutuneeksi ja taistelehaluttomaksi. Pohjois-Suomessa olevat venäläiset joukot yllätti valkoisten salahyökkäys tammikuun lopulla; suuri osa Etelä-Suomen joukoista

evakuoi itsensä saaden tukea Brestin sopimuksesta; osa pysyi puolueettomana upseerien auttaessa valkoisia (kielintaidon puute tuotti tällöin monta suurta turmiota); osa vapaaehtoisia taisteli Suomen työväen rinnalla. Varsinkin arvokas oli tykkimiesten, kuularuiskuneuvojain, sekä eräiden upseerien ja lääkärin apu. — Suomen lääkäreitä ei juuri saatu auttamaan punaisia. — Kaikkien arvokkain apu Suomen punaisille rintamille oli aseiden ja ampumavarain saanti venäläisiltä tovereilta. Veriveljeys suomalaisten ja venäläisten proletaarien kesken jäi tämän taistelun parhaaksi opetuksiksi, samalla kun Suomessakin riistäjien ja riistettyjen luokkaraja piirrettiin verellä. Se teki lipun ”kansallisen rintaman” harhakuvasta.

Mutta monista muistakin harhakuvis-
ta vapautti luokkasota Suomen köyhälistön. ”Kansallinen itsenäisyys” on näistä ensimmäinen. Eräät suurporvariston kynät riensivätkin avoimesti tunnustamaan sen mahdottomaksi — jolla väitteellä he motiveerasivat vallituttan Saksan alaisina. Samalla paljasti porvaristo myös ehdottoman taantumuksellisuutensa heittäen pois kansanvaltaisuuden naamarin ja päästään esille — päitsi petoluontoa terrorin aikana — monarkisminsa ja tukien sitä julkeilla valtiokappasteorioilla (v:n 1772 lain avulla). Professori Ståhlbergin ”edistysmielisyys” erosi tästä vain siinä, että se puolusti tasavallan hahmossa varmaa porvarisvaltaa hallituksen auktoriteetin ja eduskunnan vähemmistö-oikeuksien takeilla. Tämä kanta, jonka edustajain keskuudessa voitiin löytää joku entente-ystävä, tuli hyvään tarpeeseen Wilhelmin romahtaessa. Mutta köyhälistö sai uuden opetuksen: maa myytiin entente-imperialismille miljoardin velkaan leipäpaloista ja aseista, joita kumpiakin tarvittiin vallankumousta vastaan.

Kansalaisista herätti myös muitakin kansallisuuskysymyksiä, Ruotsinkielinen ylimystö, joka oli voinut antaa valkoiseen armeijaan huomattavan määrän upseereita (suureksi osaksi Venäjän armeijassa tai v. 1902 lakkautetussa Suomen sotaväessä palvelleita), luuli taas aikansa tulleen. Se riensi val-

*) Katso O. V. Kuuslaen: Suomen vallankumouksesta, ja Avoin kirje toverit Leninille, syysk. 1918.

taamaan virkapaikat varsinkin armeijassa ja diplomattien alalla sekä odotti kiihkeästi Saksasta kuninkaan hovia. Sitä vastaan nousi kuitenkin voimakas oppositio suomenkielisellä taholla (m. m. pikkuporvarillisten ja talonpoikaisten sotilaiden, osaksi jääkärikin puolelta), ilmeten siinä myös demokraattista pyrkimystä. Valkoisten sosialidemokraattien avulla — jotka siten osottautuivat täysiksi sosialipatrioteiksi — sai tämä suunta viime kesänä alkaen tasavaltaisen hallitusmuodon (tehtyään suuria myönnytyksiä monarkisteille) ja pres. Ståhlbergin valitsemisen. Huomattavaa osaa näytteli mainituissa asioissa myös kansallisuuskysymys. Suomen kansallisintoiset keskiuokat, jotka oli kutsuttu taisteluun "venäläisten maasta karkoittamiseksi", havaitsivatkin hämmästykseseen tulleet tulokset, jota heidän kapitalismin ristiriittaisuuteen tottumaton ajattelunsa ei käsittänyt. Ajettuaan maasta bolshevikit, jotka olivat tunnustaneet Suomen itsenäisyyden, he olivat saaneet sinne tuhatmäärän mustia venäläisiä vanhoja suomisyöjiä, jotka Suomen rajan sisällä vain väkivaltaisesti kumarisivat Suomen itsenäisyydelle, mutta muualla, etenkin Pariisissa, sen avoimesti kielsivät. Ja ne suomalaiset, jotka siinä suhteessa ovat toivoneet erotusta "mustien" ja "valkoisten" venäläisten kesken, ovat viime aikoina Miljukovilta ja Kerenskiltä kuulleet, ettei "mikään venäläinen hallitus" voi sitä tunnustaa. Ja "Luoteis-Venäjän hallitus", joka englantilaisten saneleman ohjelman kautta sen tunnusti, muuttaa paraikaa Pariisiin. Eikä Suomessa ole mikään salaisuus, että Suomen "vapauttaja" Von der Golts on viime aikoina ollut päätekijänä saksalais-venäläisen vastavallankumouksen puuhissa, jotka uhkaavat tuhoa Suomen itsenäisyydelle. Tämä vaikuttaa arvelua Suomen porvaristossa.

Aivan erikoisen kansallisuuskysymyksen muodostaa Ahvenanmaan asia. Tämän saariryhmän kansa on ruotsinkielistä kalastaja- ja laivuriväestöä, keskivaraista. Sen markkinapaikka on Tukholma ja sen kansallistunne maakuntalainen ("ei suomalaisia eikä ruotsalaisia"). Suomenkielistä työväkeä on

sinne viime vuosina muuttanut pienoinen määrä. Kansalaissodan aikana kiiruhti Ahvenanmaan porvaristo (intelligensseineen) hakemaan turvaa Ruotsista, joka "humanisistista syistä" lähetti sinne sotaväkeä. Tämä toimitti sinne mantereelta paenneen valkoisen joukon Mannerheimin luo, työnsi punaiset pois ja isännöi siellä, kunnes saksalaiset tulivat. — Sen jälkeen ovat ruotsalaiset hävittäneet Ahvenanmaan linnoitukset.

Päikäksi "avusta" lupasivat Ahvenanmaan johtomiehet maansa Ruotsille ja hommasivat sitä tarkottavia kansalaisadresseja. — Ja Ruotsi on kovin halukas saamaan Ahvenanmaan Pohjanlahden avaimen, ja pyytää siihen suostumusta Pariisista. Mutta Suomi on jyrkästi vastaan. Se on julistanut nuo "separatistit" maankavaltajiksi ja Suomen lehdet ovat usein kalistaneet sappeiäkin Ruotsiin päin. Samalla muistutetaan Suomesta käsin myös, että Pohjois-Ruotsissa on suomalainen "irredenta" — rikkaita malmialueita, joiden suomea puhuva kansa ei ole osoittanut mitään halua pyrkiä "emämaan" yhteyteen.

Hra Branting kannattaa tietysti täydelleen Ahvenanmaan "itseäänäämis-oikeutta" ja hänen ainoa diplomaattinen voittonsa monien pettymyksiensä kruunaamalla ententen apurien polullaan on se, että Bernissä sai Suomen valkoiset sosialidemokratit suostumaan kansanäänestyksen toimeenpanoon Ahvenanmaalla "jonkun vuoden kuluttua". Suomen sosialipatriotit puhuvat nykyisin 10 vuodesta.*) Nyt koettelee valkoinen Suomi ratkaista kysymystä antamalla Ahvenanmaalle autonomian. Suomen ruotsalaiset ovat sitä vastaan, se kun pienentäisi heidän "heimoaan" (he ovatkin Ruotsin painostuksesta saaneet tuntuvia kansallisuustakeita perustuslakiin, olematta silti tyytyväisiä). Mutta Ahvenanmaan kysymys ei silti vielä ole ratkaistu. Jokainen lähtimen herruutta tavoitteleva valta silmällee sitä Gibraltarinaan. Toveri Tschitscherin on myös noolissa ilmoit-

*) Juuri tulee tieto, että m. d:t ovatkin puoluepäivillään pettäneet tämän lupauksen asettuen shovinistien kannalle.

tanut, ettei sitä voida ratkaista Venäjää kuulematta.

Suurin Suomen kansallisuuskysymyksistä on kuitenkin Muurmannin ja Karjalan kysymys. Kartta näyttää, että Suomen itäraja on kaikkea muuta kuin "maantieteellinen". Ja mitä sen takana oleviin kansallisuuksiin tulee ovat pohjoisen lappalaiset, joiden sukulaisia on Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa, kansa, jolta ei liene valtiollista kansallistuntoa.

Muurmannin rannalla asuu venäläisiä, suomalaisia ja norjalaisia. Vienan ja Aunuksen karjalaiset — n. 100,000 — ovat suomalaisia, jotka uskontonsa puolesta kokonaan ja kielenensä puolesta osittain eroavat Suomen suomalaisista. Suomalaisen kansallisuustunteille on näillä mailla se merkitys, että pääasiassa siellä on koottu kansalliseepos, Kalevala, ja on siellä joitakin vuosia Suomes ta käsin harjoitettu kansallista kulttuuri propagandaa. Niiden maiden Suomeen liittäminen on kyllä ollut runollinen unelma Suomessa, mutta vailla käytännöllistä merkitystä sotaan asti.

Maailmansodan aikana syntyi sitten Saksassa kokonainen kirjallisuus, jossa Suur-Saksan yhtenä alusmaana esitettiin myös Suur-Suomi Syvärijokea, Äänisjärveä ja Uikujokea myöten, Kuola mukaan luettuna. Saksan imperialismille tarjosi tämä suunnitelma — paitsi Suomen metsien, koskien ja kansan riistoa — Jäämeren satamia sekä kiilan Englannin ja Venäjän välille. Ja oivana houkuttimena oli se luonnonrikkauksineen Suomen shovinisteille — mikä ei estänyt Wilhelmin hallitusta keskustelemasta Protopopovin kanssa erikoisrauhasta, jossa Suomi olisi täydelleen jätetty tsaarin armoille!

Suomen luokkasodan aikana kuulivat Mannerheimin ohjelmaan Karjalan valtaus, mutta siitä oli luovuttava, kai Saksan määräyksestä, ja kun punaisten voittaminen oli ollut valkoisille varsin kova urakka, niin ettei maa olisi kestänyt enempää. Sitäpaitsi uhkasi Englanti Muurmannilta. Muka itsenäisesti liikehtiviä valkoisia vapaajoukkoja torjuivat suomalaiset punaiset Muurmannin radalta, m.m. Kemistä. Kun sitten muurmannilaisten petoksen kautta Vienan Karjala joutui Englannin alaiseksi,

jäi sinne myös suomalaisia punaisia. — Suomalainen Legiona, jonka tarkoituksena oli taistella Saksan imperialismia ja valkoisia suomalaisia vastaan. Englantilaisten ei onnistunut käyttää sitä. Neuvosto-Venäjää vastaan ja ovat he nyt luovuttaneet legionalaiset Suomeen, jossa suuri osa niistä saa amnestian. Osa ei sinne pääse, m. m. Neuvosto-Venäjältä sinne pujahtanut O. Tokoi, jonka Suomalainen Kommunistinen Puolue on julistanut kavaltajaksi.

Vilme keväänä Pietaria vastaan suunniteltuihin sotaliikkeisiin kuului myös suomalaisten (hallituksen kannattamain) "vapaaehtoisten hyökkäys Aunukseseen, josta ne m.m. suomalaisten punaisten toimesta käännetyttiin takaisin. Julkeasti silloinkin käytettiin suomalaisten kansallistuntoa, sillä ei Englanti, vielä vähemmän "valkoiset venäläiset, ole antaneet mitään valtauslupauksia, päinvastoin. Ja Aunuksen kansa sai suomalaisista "vapauttajista" aivan tarpeekseen. Suomelle on korkeintaan luvattu kaistale Petsamon luota, jonka tsarismi jo aikaa (1866) lupasi ja jonka Suomen Kansanvaltuuskunta sai Neuvosto-Venäjältä (nyt voimattomalla) sopimuksella maaliskuun 3 piltä 1918, ja minne Suomi kernaasti rakentaisi rautatien.

Suomen kansallisuuskysymyksiä on vielä Inkerin kysymys. Pietarin läänissä asuu n. 150,000 henkeä suomalaista. talonpoikaisväestöä — lisäksi 20—30,000 Pietarin suomalaista — joiden kansallisena yhdyssiteenä ovat olleet luterilainen kirkko ja umpivanhoillinen koulu; v. 1905 jälkeen myös sos.-liike, enin menshevistinen. Inkeriläisillä on nykyisin monta kansallista "ohjelmaa". Huikein niistä: yhdistää maa Suomeen "hävittämällä Pietarin poliittinen merkitys" — ymmärretään Suomessa yleiseen kimnaasipolittiseksi tuulentuvaksi. — Ja Judenitshin upseerien käyttäytyminen inkeriläisiä joukko-osastoja kohtaan viime keväänä valoi kylmää vettä "valkoisille" kansallistunteille. Siitä huolimatta on Karjalan kannaksella, Suomen puolella, pappien ja opettajain kiihottamina, kulakkihenkiisiä sissijoukkoja, jotka tekevät hyökkäyksiä Venäjän puolelle. Pietarin läänissä oleville suomalaisille alkaa kuitenkin jo val-

Jeta, että Neuvosto-Venäjän heille myöntämä kulttuuriautonomia ja itsehallinto antaa heille parhaat mahdollisuudet, kun sen sijaan vastavallankumous ne uhkaa riistää.

Venäjän rajojen sisällä on sitten vielä koko joukko suomalaisia heimoja (Tverin läänissä, Volgan mutkassa, Si-periassa), mutta näiden "yhdistämistä" eivät hurjimmatkaan suur-suomalaiset uskalla ajatella.

Suomensukuisen eestikansan kanssa vaihtaa Suomen porvaristo kyllä koh-telaisuuksia. — Oliipa viime talvena Virossa "vapaehtoisikin" Suomesta, tullen kuuluisiksi mielivaltaisuusis-taan. Mutta Suomen suurporvaristo on vastahakoinen valtiolliseen liittoon Vi-ron kanssa, peläten, ettei suurvaltain "konsertti", valkoisen Venäjän takia, kuitenkaan sille myönnä itsenäisyyttä. Suomen itsenäisyyden entente kyllä, eh-dollisesti, tunnusti viime kesänä, mutta ei ole vielä sitä taannut. —

Kuten näkyy, on siis Suomella nyt runsaasti kansalliskysymyksiä. Tär-keimmät niistä koskettavat oleellisesti suhdetta Venäjään. Ja Suomen suur-porvariston elinetu — markkinat, bol-shevismia kukistamaan — vaatii yhteis-ymmärrykseen tulemistä Venäjän por-variston kanssa. Mannerheimiläisyy-den objektiivinen sisältö on vastavallan-kumouksen auttaminen Pietariin sillä-kin uhalla, että se sitten dikteeraisi Suomelle poliittiset ja taloudelliset eh-tonsa. Se on siis oikeastaan suurpor-variston palaaminen vanhalle kannal-leen "mutatis mutandis". Sitä ei kui-tenkaan uskalleta Suomessa julki lau-sua. Kuvaava on pres. Ståhlbergin lau-se eräälle ulkomaiselle haastattelijalle, että "suomalaiset ennen antavat hävit-tää itsensä sukupuuttoon kuin uudel-leen antautuvat Venäjän herruuden kurjuuteen", joka lause realiteettien e-dessä tietysti siirtyy poliittisten bluf-ten joukkoon. Mutta keskiluokkien kansallisenä ilmaisuna on sillä merki-tyksensä. Heimokansojen (Aunuksen, Inkerin) auttaminen on näet yhä popu-lääri erällä piireissä ja voi suurporva-risto sekä kansainvälinen imperialismi sitä käyttää hyväkseen, huolimatta Suur-Suomipuuhun realipoliittisesta tol-vottomuudesta nykyisin. Sosialipatri-

oottien keskuudessa on Karjalan Suo-meen liittämispuuhalla vankka kannat-us, he vaan kuvittelevat sen joskus voivan tapahtua "rauhallisesti", porva-rillisen "demokratian" ja "kansojen it-semääräämisöikeuden" nimessä. Mutta "vapausretket" sinne on tämänkin sos. dem. taholta leimattu vain tukkipita-listien rosvoisuuspuuhaksi ja vaaralliseksi poliittiseksi seikkailuksi, jota sos. de. vastustavat pelätessään yleensä sotaa, koska käsittävät sen turmelevan heidän vallankumousta vastustavan poliitiikkansa ja vievän heiltä loputkin työväen kannatuksesta.

Mitä varsinaiseen proletariaattiin tu-lee, on v:n 1918 "vapausota" sille paljastanut "kansallisen" politiikan ko-ko taantumuksellisuuden. "Itsenäisyy-den" on kokemus osottanut länsimai-sen imperialismin astinlaudaksi. Ja sitä mukaan kuin ovat paljastuneet porvaris-ton pyrkimykset yhteyteen Venäjän vastavallankumouksellisten kanssa, si-käli kirkastuu uudelleen Suomen proleta-riaatille mitä läheisimmän yhteyden välttämättömyys Venäjän profetariaatin kanssa. Ja selvää on, että se voi tapah-tua vain vallankumouksellisen taistelun merkeissä. Huolimatta erikoisen vai-keasta kielieroavaisuudesta on lähesty-misen pohja pantu Suomalaisen Kom-munistisen Puolueen kautta. Kirjalli-suutensa, lehtiensä ja järjestöjensä kautta välittää se Suomen proletariaa-tille Venäjän vallankumouksen ydinto-tuudet. Puna-armeijassa taistelee Jou-kottain suomalaisia proletaareja ja heitä varten toimivat Pietarissa suomalaiset päällikkökurssit. Suomalaisia kommu-nisteja on mukana neuvostotoiminnassa valistus- y.m. aloilla.

Puolueemme ei ole vielä laatinut eri-koista kansallisuusohjelmaa, mutta vii-me puoluekokouksessa (syysk. 1919) lausui se vankan vakaumuksensa, että "Suomen vallankumouksellinen köyhä-listö on osaltaan estävä kansainvälisten lahtarien aikeet vetää Suomikin impe-rialistien sotaretkeen Venäjää vastaan, ja karistaen niskoiltaan riistäjäin vallan liittyvä Neuvosto-Suomen Venäjän ja muitten syntyväin proletaristen Neu-vesto-Tasavaltain yhteyteen. Me ym-märrämme nyt, että ensiksikin Suomen suhde Venäjään, joka, kuten edellä nä-

ky, ei ole kansain itsemäärämisoikeutta tyydyttäen ratkaistavissa kapitalistisella perustalla, järjestyy vain neuvototasavaltain mitä läheisimpänä veljesuhteena. Toiseksi on myös selvää, että vain tällä perustalla selviää myös Karjalan kysymys, samoin kuin Inkerinkin. Suomen ruotsalaisten kansallisuus asia ei myöskään proletarisen vallankumouksen jälkeen ole enää etuoikeutettujen luokkain klikki- ja valta-riitaa, vaan ratkeaa helposti työtätekevien erikielisten kesken. Eikä Ahvenanmaan kansan todellinen itsemääräminen toteudu, ennenkuin se saariryhmä lakkaa olemasta valtauksia hautovien valtainta riitaomenana, s.o. ennenkuin itämerta ympäröivät keskenään rauhas-

sa elävät, työtä tekevän kansan hallitsemat maat.

Järkyttävät tapaukset ovat antaneet Suomen proletariaatille verisen konkreettisen opetuksen siitä, mitä on imperialismi, ja sen opetuksen tiedollinen omaksuminen tapahtuu Suomessa nopeassa tahdissa paraillaan ollen se samalla kiinteässä yhteydessä käynnissä olevan vallankumousprosessin kanssa. Kommunistisen Internationalen opastuksella ja sen, Neuvosto-Venäjän kautta annetulla avulla, selvittää Suomen köyhälistö kansallisuuskysymyksensäkin proletarisen diktatuurin merkeissä.

Pietarissa 17 p. Joulukuuta, 1919.

Y. S.

Ammatilliset liitot ja Työasiain Kansankomisaariaatti Neuvosto-Venäjällä

Ennen vuoden 1917 maaliskuun vallankumousta ammatillinen liike Venäjällä pääsi tuskin itämään. Harvalukuisiin liittoihin kuului muutamia kymmeniä jäseniä ja olivat liitot toiminnassaan sidotut käsistään ja jaloistaan. Vallankumous hävitti ulkonaiset esteet liikkeen tieltä, jolloin se alkoi nopeasti kehittyä. Kuitenkaan liittojen työskentelyn luonne ei muuttunut: kuten tsaarinkin järjestelmän aikana, niin ne nytkin olivat pakoitettut pääasiallisesti taistelemaan työn alkeellisten ehtojen puolesta, siirtäen voimansa pois sisäisestä luomistyöstä ja tietoisesta vaikutuksesta teollisuuden kehittämiseksi. Vieläpä senkään jälkeen, kun huhtikuussa v. 1917 oli perustettu työministeristö ja sen johtoon asetettu menshevikielinen, sos.-dem. Skobelev, työväenluokan ja ammatillisten järjestöjen asema ei muuttunut. Työministeri oli järjestetty muiden ministeriöiden virkavaltaisen mallin mukaan ja sitä kulettivat talutusnuorassaan silloin Kerenskin kokoomusministeristöön kuuluneet

ja siinä todellisuudessa ratkaisevaa osaa näytelleet suurteollisuudenharjoittajat. Mutta ammatillisten liittojen piiriin tulleiden työläisten lisääntymisen ja tiiviimmän yhteenliittymisen vaikutuksesta sekä johtuen työläisten lujemmista siteistä tehdaskomiteain kanssa, onnistui työläisten vastustaa monia liikkeenharjoittajain toimenpiteitä, esimerkiksi yrityksiä Joukottain eroittaa työläisiä työstä tai pumpata liikeyrityksestä kuiviin raaka-aineet ja rahat y. m., mihin huomattiin voimasta pyrkimystä Kerenskin hallinnon viime aikoina.

Tavattoman palveluksen tekivät ammatilliset liitot lokakuun vallankumouksen aikana työläisten ja talonpoikain valloittaessa valtaa käsiinsä. Ammatillisten liittojen vastustusmiehen suhtautuminen siihenastisiin vallanpitäjiin näyttäkse jo elokuussa Moskovan valtakunnallisessa neuvottelukokouksessa, jolloin ammatillisten liittojen edustajat esittivät vastalauseitaan sovittelua vastaan porvariston kanssa, mikä kätkeys-